

**Gizarte
Erraustegia
eraikitzeko kontratua
esleitzeko egunerako
manifestaziorako deia**

**Kimika
Arropa garbitu
berrien hondakinetik
hasi Gabon gaueko
afaria bitartekoa**

2016-12-23
602.zenbakia
107.6 fm
www.ataria.eus

Badator Olentzero!

ataria

Tolosako Babarruna GOZA ITZAZU

www.tolosakobabarruna.eus

Tel.: 943 65 02 53

Irun
Jose Eguino, 2 · 1 A
943 612 831

Tolosa
Arostegieta, 6 BIS · 1
943 672 999

www.clinicabinai.com

Zure hortzen osasuna
eskurik onenean

- ✓ Inplanteak
- ✓ Ortodontzia
- ✓ Hortzetako estetika
- ✓ Protesien laborategia
- ✓ PADI-Osakidetza

Kaxka, kaxka eta kaxka!

ntxaurrondoak intxaurrek nola, hala ekarri dizkit aste honek Siriako albisteak. Ez dira berriak Ekiak Hurbiletik iristen zaizkigun gerra-albisteak; entzuten ditugu notiziak eta ikusten ditugu irudiak, irudi gogorrak; eta mugitzen zaigu zerbait barnean, sabelean, bihotzean; esaten diogu ondokoari «latza»; eta eztarritik behera zihoan listua trabatzen zaigu. Baino gero, amaitu egiten da telebistako albista eta «klak!» ondokoari eguna zer moduz joan zaion galdetuko diogu edo gure pentsamenduan leku kenduko dio hurrengo albisteak aurrekoari.

Baina aste honetan, ezin izan ditut saihestu intxaurrendotik erori diren intxaurrek eta buruan kolpetxoa eman dit Siritatik iritsi zaidan albiste bakotzak: «kaxka, kaxka eta kaxka!». Eta albistegiko hurrengo albisteak ez dio lekuak kendu aurrekoari.

Grezia errefuxiatuen kanpamentuetan lanean ari den Help-Na taldeko bi kidek eskaini zuten hitzaldian izan nintzen duela pare bat aste. Giza laguntzarako Nafarroako Suhiltzaileen Taldea da Help-NA eta apirilaz gerozti ari dira lanean hango kanpamentuetan. Helburua argia, oztopoa oztopo errefuxiatuen eguneroko bitzitz ahalik eta duinena izatea. Asko hunkitu ninduten beraiek emandako azalpenek, erakutsi zizkigutenei irudiek... hun-

Alegia, ez ote litzatekeen borondate gehiago exijitu behar errefuxiatuek alde egin behar izan duten herrialdeetako egoera politiko, ekonomiko eta soziala konpontzeko

**ENERITZ URKOLA
AGIRRE-ZABALA
IKUS-ENTZUNEKO
TEKNIKARIA**

kitu egin nintzen errefuxiatuen egoerarekin eta hunkitu egin nintzen haiei laguntzeko duten borondatearekin.

Emozioak emozio, nire alde arrazonaletik hitz egin nien bi kideei hitzaldi osteko tartean. Milaka eta milaka herritarrek bizi duten egoera latzari behin behineko erantzuna ematetik, konponbide egonkorragoa bilatu nahian. Bi galdera egin nizkien: batetik, borondatez egiten duten lan horrek ez al duen neurri batean estaltzen Europar Batasuna osatzen duten gobernuen eta gainerako estatuen ardura (kontuan hartuta, badirela hainbat nazioarteko hitzarmen errefuxiatuen eskubideak aitoratzeko); eta bestetik, errefuxiatuei buruz hizketan ari garela, ez ote garen ari ahazten zein den oinarrian askatu behar den korapiloa. Alegia, ez ote litzatekeen borondate gehiago exijitu behar errefuxiatuek alde egin behar izan duten herrialdeetako egoera politiko, ekonomiko eta soziala konpontzeko.

Ez zidan ezezkorik esan, ezta baiezkorik ere. «Gure eskuetan dagoena egiten dugu. Han laguntzea eta hemen hango berri ematea. Eta hori egiten ari gara». Bide horretan, dokumental bat egin dute, Xabier Ayerraren *Just People*. Intxaur gehiago erori zaizkit burugainera dokumentala ikusita, «kaxka, kaxka eta kaxka», eta lehen nituen galderaz gain gehiago eragin dizkit dokumentalean ikusi eta entzundakoak. Galdera guztien erantzunaren bilaketak puntu berera eraman naute ordea: gatazka hauen sorreran eta ondorioetan dauden interes ekonomiko, sozial eta politikoetara, hain zuzen ere.

Ondorio horrek ez nau konponbidera eraman baina geroz eta jende gehiagok sentituko bagenu intxaurrendotik erori den intxaurren kolpetxoa, agian gerturatuko ginateke. «Kaxka». Sentitu al duzu?

ARGITARATZAILEA: Tolosaldeko Komunikazio Taldea, SM **LEGE GORDAILUA:** SS-1323-2013 **KOORDINATZAILEA:** Naiara Roldan de Arangiz **KUDEATZAILEA:** Jexux Murua **TELEFONOA:** 943 655695 **WEBGUNEA:** www.ataria.eus **POSTA ELEKTRONIKOA:** ataria@ataria.eus **IRRATIA:** 94369 80 38 · 687 4100 33 · 107.6 FM **PUBLIZITATEA:** 661678818 · publi@ataria.eus

ATARIAK ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esaneratik erantzunen erantzukizun.

tolosaldeko

URTEKO HARPIDETZA KUOTA: 77 €

TOLOSALDEKO ATARIA DIRUZ LAGUNTZEN DUTEN ERAKUNDEAK:

Udalak: Abaltisketa, Aduna, Alegia, Alkiza, Albiztur, Altzo, Amezketa, Anoeta, Asteasu, Baliarrain, Belauntza, Berastegi, Berrobi, Bidania-Goiatz, Elduain, Gaztelu, Hernialde, Ibarra, Ikaiztegieta, Irura, Larraul, Leaburu-Txarama, Lizartza, Orendain, Orexa, Tolosa, Amasa-Villabona eta Zizurkil

TOLOSALDEKO KOMUNIKAZIO TALDEA, SM-KO KIDEAK:

**BERTAKO
HEDABIDEAK**

Tolosaldeko gizarte eragileak

galtzaundi

galtzaundi

berria

Txokorre

bai

peribiztza eta
lana euskalera

bitkain

Gipuzkoako Foru Aldundia

Azaleko irudia:
**Eneritz
Maiz**

Oixe, Samaniego eta EHUKo ordezkariak izan ziren atzoko aurkezpenean. R. CALVO

Informatika eta transmisioa ardatz

EHUK, Samaniegok eta Orixek informatikaren muinean murgiltzea xede duen proiektu berritzalea dute eskuartean

Rebeka Calvo

*I*trakasten dugun heinean ikasten dugu gehien. Seneka pentsalariak zabaldutako latineko esaera honekin egin dute bat Tolosako Samaniego ikastetxeak, Oixe institutuak eta Euskal Herriko Unibertsitateko Informatika Fakultateak. Izan ere, eskuartean duten JolasmATIKA proiektuak informatika zientzia bezala ulertzea du helburu, baina baita ikasleak irakasle bezala aritzea ere.

Ikasleei informatika gerturatzea da

proiektu berritzale honen helburu nagusia, baina ez informatika teknologia soil bezala hartuta, komunikatzen, jolasteko edota informazioa eskuratzeko gailu soil bezala, alegia. Hau da, ikasleek informatika zientzia bezala ulertzea nahi dute proiektuaren sustatzaileek. Proiektu berritzalea da, lehen aldiz egingo dena, eta gauzak ondo, zabaltzea nahiko luketena.

Proiektu pilotu honen beste erpina irakasle ariko diren ikasleek osatzen dute, «ikasmailen arteko ezagutza transmisioa bultzatuz», esan zuen aurkezpenean EHUKO Informatika Fakultateko Edurne Larrazak. Horiek horrela, Samaniego eta Orixeko ikasle ohiak diren Informatikaren Ingeniaritza graduko bi ikaslek DBH 4ko 15 bat

ikasleri emango diete tailerra eta hauek, LH6ko 75 bat ikasleri erakutsiko diete aurretik ikasitakoa. «Tarteka ordenagailuen bidezko jolasekin programatzent ibiliko badira ere, bestelako jolas, ipuin, eztabaidea eta jarduerez osatutako tailerra izango da», nabarmendu zuen Larrazak. Informatikako ikasleek era berean, euren ezagutzan sakondu ahalko dute eta zeharkako gaitasunak hobetu ahalko dituzte. Proiektua urtarrilean hasiko dute eta 10 saio egindo dituzte.

Informatika zientzia bezala

Orain arte eskoletan informatika tresna gisa landu izan dela azaldu zuen Larrazak eta honela azaldu zuen zer den ikasleek ikastea nahi dutena: «Bardugu konputagailu bat eta horrek ematen dizkigun tresnekin gauzak sortu ditzakegu; testu dokumentuak, bideoak... Hori da tresnak ematen dizkigun aukerak, baina horren azpian zientzia zabal bat dago, matematikan oinarritzen dena. Izan ere, gauza horiek guztiak egin ahal izateko konputagailuaren funtzionamendura egokitu behar dugu. Berez konputagailua arazoak ebazteko tresna bat da; zuk arazo bat baduzu, eta arazo hori ezaguna bada, hori konpontzeko tresna bat duzu, baina zure arazo hori konpontzeko tresnarik ez baduzu, garrantzitsua da konputagailuen funtzionamendua nolakoa den jakitea. Konputagailuek, gainera, muga batzuk dituzte, modu zehatz batean programatzent ditugu eta horren berri badugu badakigu arazo handi bat zati txikitran banatu behar dugula, izan ere, konputagailu batek ezagutzen dituen aginduak zehatzak dira, ezin zaizkio aginduak edonola eman».

sariduna

Atarikideentzat sarrera parea dugu

ENE KANTAK ASTONAUTAK

• Onintza Arriaga (Anoeta)

Abenduak 28, asteazkena • 17:00etan Tolosako Leidorren

Saria jasotzeko leihatilan bertan

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailak
(Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak) diruz lagundu

ATERKI ETA KAPAK, IBARRA MARTXAN EKIMENEKO ERABILTZAILEENTZAT

Bataz beste, 46 pertsonak hartzen dute parte Ibarra Martxan ekimenean. Helburu bi-kotza duen egitasmoa da, herriko pertsona helduen osasuna zaintzea eta baita harremanak egitea ere. Udal arduradunak oso pozik daude jarduerak astero-astero jasotzen duen erantzunarekin eta hori ere saritu nahi izan dute. Atzo aterkiak eta kapak banatu zizkieten. Astero Uzturpe ikastolako DBH 4ko hainbat ikasleren laguntza izaten dute herrian zeharreko ibilbideak egiteko eta atzo ere han izan ziren aterkiak eta kapak banatzen. Bukatzeko abestu ere egin zuten eta datorren hitzordua jarri, Gabonetako oporraldiaren ondotik urtarriaren 12an bueltatuko da Ibarra Martxan ekimena. R. CALVO

GUTUNAK

Koldo 'Txatarrini' ihesaldi baten kronika

Jose Luis Rajado Benavente Txatarrini 1958ko abenduan Iruran jaio zen. 11 anai-arrebetatik bederatzigarrena, 8 urte-rekin etorri zen Ibarrara.

Xebax bizilaguna zuen eta 14 urterekin hasi zen beste ibartar batzuekin batera Ibarrako aroztegi batean arotz lanetan. Frankismo amaiera zen, 1977an Xebaxen erailketa suertzen zen. Soldadutzatik bueltan zen, frankismoaren *amaiera* eta *sasi trantsizioko* urteak ziren. Garai honetan erakunde armatu bateko talde batean hasi zen lanean, 1981ean Guardia Zibilak atxilotu zuen arte.

Tolosako kuarterlean atxilotua zutelari, bigarren egunean, bakarrik uzten zutela aprobetxatuz, eskuburdinak mahai azpitik pasa, lehotik salto egin eta ihes egin zuen. Kalean behera galtzoinetan, es-kuburdinekin, galtzerdi gorriekin eta atze-tik tiroka zituela, berak ondo zioen bezala.

Harro zegoen une latz haietan lortu zuen herritarren babesarengatik. Esku-

burdinak moztu, arropa, ezkutaleku... Egun batzuk igarota Tolosako jarraipengirotik kanpo utzi zuten arte, Tolosaldeko mendietan barrena.

Ihesaldia mendiz egin zuen. Muga mendiz igaro eta artzain batekin topo egin eta honek bere etxeen babesea eman zion. Familiak 1981eko abuztua bukaeran izan zuen bere berri. Iparraldean zebilen, bizi-tza normala egiten. Horrela eman zituen egunak Joxi eta Joxean 1983an desagerrazti zituzten arte. Orduan hasi ziren kezkak, beldurrak... Bizitza normala egin nahi zuen, baina bi hilabeteetara *Kattu* erail zuten. Bi golpe latz eta biak gertuegi.

Garai honetan hasi ziren izuaren urteak. Urteak babes bila, babesean eta ezku-tuan, oso babesean, baina oso ezku-tuan. Urteak etxetik atera gabe eta ateratzen ba-zen beste etxe batean sartzeko izaten zen. Ezkutuan Baionako familia baten etxeen, Gendarmeria EHE-eko pintaketa batzuk aitzakia hartuta familia hau atxilotzera joan ziren arte. Bera ere atxilotu zuten. 1990-1991 urteak ziren. Espetxealdi berri hone-tan epaketa ondoren Frantziako Estatuan kargurik ez zuela eta Perigueux-era sartu zuten. 1991-1992 urtetik aurrera Perigueux-

Manu Azkarate tolosarra Espainiaratu dute

Madrilgo Soto del Real espelxean dago asteazken arratsaldeaz geroztik

Erredakzioa

Manu Azkarate Espainiaratu dute. Marsella (Frantzia) inguruaren atxilotu zuten abenduaren 14an eta asteazkenean eraman zuten Madrilgo Soto del Real espelxera.

Atzo zabaldu zenaren arabera, Azkaratek espelxean sartzeko orduan dagokion telefono deia egin ahal izan zion bere amari eta ondo dagoela adierazi zion. Familiak dena den, bazkien espelxe horretan zegoela, preso sozial baten senide batek esanda.

Bestalde, ibartarrek orain gutxi hil den Jose Luis Rajado Benavente *Txatarrini* iheslari ohia izango dute gogoa gaur, 19:00etatik aurrera, Aranen.

05

en egin zuen bizia, ezkututik aterata eta inor ezagutu gabeko lekuaren. Non bizi behar zuen agindu zioten, bizimodu nola atera behar zuen esan gabe. Paperik gabe-koen bizitza ezagutu zuen. Lanbide ugari izan zituen eta nominarik ez.

2000. urte inguruan, Lasa eta Zabalaren epaketaren bueltan, itzuli zen Baiona ingurura. Mamu zaharrekin batera mamu berriak sortu zitzazkion. Lasa eta Zabalaren epaketan Auzitegi Nazionalean zuze-nean lekuko gisa adierazteko proposame-na egin zioten... Une gogorrak, azkenean telekonferentzia aritu zen.

Epaiketa honen ostean, urte gutxira itzuli zen Hegoaldera, Portugaletera, familia zuen han. Baino ihesaldiak ez du amaierarik izan Koldorentzat, izan ere, etengabeko ihesaldian joan baitzaigu oraingoan ere. Kantak dioen bezala... *ez gara izan onenak behar bada bainan gure bizia izan da (...) eta ez galdetu inoizzer galdu genuen ametsaren bidean...*

Ez adiorik gero arte baizik! Garaipena oroimena!

Koldo ezagutzeko zortea izan dugun lagunak, Ibarra.

Gutuna osorik, ataria.eus webgunean

Otsailean aurkeztu zen Aiztondoko Errausketaren Aurkako plataforma Zizurkilen. J.M.

«Erraustegia: 2051ra arteko zorra»

06

Planta eraikitzeko kontrataua esleituko dute asteartean eta protesta egiteko deia egin du Aiztondoko plataformak

Jon Miranda

Asteanean, Gipuzkoako Hondakinen Kontsortzioak (GHK) egingo duen batzarrean, erakunde bereko Kontratazio Mahaiak eginiko proposamena onartzea eskatuko dio era-kundeko asanbladari. Mahai tekniko honek, Zubietan eraiki nahi den erraustegi planta egiteko lizitazio deialdira aurkeztu diren 3 enpresa taldeen eskaintzak baloratu ditu, ikuspegi tekniko eta ekonomikotik. Puntuazio onena lortu du *Meridiam Investments SAS.; Urbaser, S.A.; Altuna y Uria, S.A.; Construcciones Moyua, S.L.; Construcciones Murias, S.A.; LKS Ingiería, S.COOP.* enpresa taldeak. Kontratazio Mahaiak sailkapen hau onartzea eskatuko dio GHK-ren asanbladari, astearteko batzarrean. Batzar horretan onartuko da ofizialki, beraz, erraustegiko lanak zein enpresa taldei esleituko zaizkion.

Errausketaren Aurkako Mugimenduak, eta bertako kide den Aiztondoko

plataformak herritarrei dei egin die Donostian, abenduaren 27an Gipuzkoako Foru Aldundiaren aurrean egingo den protestan parte hartzeko.

Deialdia eskualdeko alkate eta zinegotziei ere luzatu die, «uste baitugu udalena dela bere hondakinak kudeatzeko eskumena eta baita eskumen hori herritarren mesedetan erabiltzeko ardura ere». Aiztondoko Errausketaren Aurkako plataformak erraustegiaren proiektua geldiarazteko euren esku dagoen guztia egiteko eskatu die-te Tolosaldeko hautetsiei, «jakitun baitira eskualdeko herriei eta herritarrei zorra eta osasun galera besterik ez dizkiela ekarriko».

Udalentzat zama ekonomikoa

Egun hauetan Aiztondoko plataformak 11.000 informazio orri banatu ditu eskualdeko etxeetan. Bertan adierazten dutenez, asteartean «kontratisita pribatuen esku utziko dituzte hondakinak eta 35 urtez Gipuzkoako ekonomia hipotekatu». Egin dituzten kalkuluen arabera, 1.500 milioi euro pagatu beharko dituzte gipuzkoarrek –heriotatik ia 66 milioi Tolosaldeko herritarrek–.

Azpiegitura eraiki eta kudeatzeko kontrataua «blindatua» dela uste dute

errausketaren aurkakoek eta 2051. urterarte «lotzen» dituela gipuzkoarrak. Horretarako adibideak eman dituzte eskuorrian: «Asko prezio edo sistema hobeak aurkituta ere udalek ezingo dizkiote hondakinak beste inori saldu».

Plataformaren esanetan, kontratu horren konplimentua «lehentasunezkoa» izango da, «beste edozein gasturen aurretik, izan gastu sozialak edo beste». Udal batek kontratu horren kuotaren bat ordaintzen ez badu, diputazioak bere diru iturriatik «deskontatuko» diola dio plataformak, eta udal horrek ezingo duela aurrekonturik onartu, «baldin eta GHK-k ez badu segurtatzen errausketaren urteko ordainketak lehentasunez lotuta daudela».

Azken aste hauetan, udal batzuk GHK hondakinen kontsortziotik ate-ratzeko aukera aztertzen aritu direla zabaldu da. Erraustegiaren Aurkako Mugimenduaren esanetan, «kontrataua sinatutakoan udalen batek GHK-tik irten nahi badu, 2051 urterarte, erraustegiagatik onartutako kostua eta alde egiteagatik beste udalei era-gindako gastua ordaindu beharko ditu».

Gipuzkoako udal guztiak urtero ordaindu beharko duten kuota «ia-ia es-kotean» izango dela nabarmendu dute errausketaren aurkakoek. «Kuota horren zenbatekoa, %85 biztanleen arabea eta %15 bakoitzak sortzen duen zaborraren arabera kalkulatuko da. Beraz, hondakin gutxien sortzen dute-nek proportzioan askoz garestiago patatu dute».

Aiztondoko Errausketaren Aurkako plataformak, «erraustegiak, heriotza eta zorra dakarrela» uste du eta Gipuzkoako udalak zorpetuta utziko dituela 2051. urterarte. Erraustegia «hondamendi ekonomikoarekin» lotu dute. Horregatik deitu dute hurrengo astearteko protesta *Erraustegia=heriotza eta zorra, ez gure izenean!* lelopean. Asteartean, eguerdian aldundiaren atarian egin dute hitzordua.

ABENDUAK 27

DONOSTIAN, GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIAREN ATARIAN

12:00. GHK hondakinen kontsortzioa erraustegia eraiki eta kudeatzeko lanak esleituko dituen egun berean, protesta ekintza egingo da Donostiako Gipuzkoa plazan, *Erraustegia=heriotza eta zorra, ez gure izanean/lleopean.*
Erraustegiaren Aurrako Mugimendua deitu du elkarretaratzea.

Ingurumen baimenean dauden irregulartasunak argitzeko eskatu dio EH Bilduk Arriola sailburuari

EH Bilduko legebiltzarkide Laarraitz Ugarte eta Mikel Oterok aste honetan nabarmendu dute-nez, «2010eko apirilaren 23an [orduko erraustegirako] onartutako ingurumen baimen bateratua iraungita dago. Ezin da ez lutzatu ezta moldatu ere».

Koalizio abertzaleak ustez, esleipen honek erraustegi batek behar dituen prozedura administratibo eta juridikoak «ez ditu errespetatzen». Ustezko irregulartasun hauen aurrean Hernani, Usurbil eta Oiartzungo udalek helegiteak tartekatu dituzte eta une honetan, tramitera onartuak aude epaitegietan.

EH Bilduko legebiltzarkide taldeak, interpelazio bidez, Iñaki Arriola Ingurumen sailburuari azalpenak eman ditzala eskatu dio. Besteak beste koalizio abertzaleak jakin nahi du, «ea abisu emango ote dion GHK-ri onartzean daukan esleipenak ez duela funtsezkoa den elementu bat betetzen: ingurumen baimen bateratua, alegia».

Are gehiago EH Bilduk Eusko Jaurlaritzari eskatu dio ingurumen baimen bateratu gaurkotu eta indarrean egongo den bat izan arte proiektua bertan behera gelditzeko agindu diezaiola GHK-ri.

07

HERRIZ HERRIKO GASTUA

HERRIA	BIZTANLEAK	GHK 35 URTE	GHK URTEKO
Abaltzisketa	329	460.057	13.144
Aduna	471	658.623	18.817
Albiztur	327	457.260	13.064
Alegia	1.744	2.438.724	69.677
Alkiza	373	521.584	14.902
Altzo	400	559.340	15.981
Amezketa	968	1.353.603	38.674
Anoeta	1.893	2.647.078	75.630
Asteasu	1.523	2.129.688	60.848
Baliarrain	130	181.785	5.193
Belauntza	260	363.571	10.387
Berastegi	1.056	1.476.658	42.190
Berrobi	568	794.263	22.693
Bidania-Goiatz	524	732.735	20.935
Elduain	239	334.205	9.548
Gaztelu	171	239.118	6.831
Hernialde	350	489.422	13.983
Ibarra	4.256	5.951.382	170.039
Ikaztegieta	484	648.834	18.538
Irura	1.671	2.336.644	66.761
Larraul	260	363.571	10.387
Leaburu-Txarama	373	521.584	14.902
Lizartza	640	894.944	25.569
Orendain	193	269.881	7.710
Orexa	123	171.997	4.914
Tolosa	18.936	26.479.175	756.547
Amasa-Villabona	5.888	8.233.491	235.242
Zizurkil	2.997	4.190.858	119.738
GUZTIRA	47.147	65.900.075	1.882.844

hilberriak • urteurrenak • eskertzak

ataria jarrita
Goierriko eta
Urola Kostako
Hitzetan DOAN

Eskelak orain merkeago!

TXIKIA (82mm X 63,5mm): 100 € • Harpidedunentzat 50 €

HANDIA (124mm X 63,5mm): 150 € • Harpidedunentzat 75 €

ESKERTZA (38mm X 63,5mm): 50 € • Harpidedunentzat 25 €
bez barne

ESKELAK • ataria@ataria.eus • Tel.: 943-65 56 95
Astelehenetik asteazkenera 18:30ak arte hartzen ditugu
Ostegunetan 16:00ak arte hartzen ditugu

Eguberri usaina airean

Urtarrilaren 5a arte hainbat ekitaldi izango dira herrian, adin guztiak herriarrei zuzendutakoak

Imanol García Landa Alegia

Dagoeneko martxan da Alegiako Kultura batzordeak antolatu duen Eguberriko egitaraua. Igan-dean hasi zen, gaztainera erreen bana-ketarekin eta urtarrilaren 5a arte iraungo du, Errege magoen desfilearekin. Adin guztiak jendeari zuzen-dutako ekimenak antolatu direla azal-du du Nati Murua Kultura zinego-tziak. Gaur, esaterako, Txintxarri eta Txintxarri Txiki abesbatzen eman-al-dia izango da elizan, 21:00etan hasita.

Antolakuntza aldetik lan handiena ematen duten ekitaldiak Ollentzero eta Mari Domingiren etorrera eta Errege magoen desfilea izaten dira. Azken horretarako bereziki jendea behar dela nabarmendu dute Kultura bat-zordetik eta herriarrei deia egin diete boluntario moduan aritzeko. Horretarako batzordeko kideren batekin jarri behar da harremanetan.

Autobus garraioan aldaketak

Eguberriko egitaraua dela eta, autobusen geralekuek aldaketak izango dituzte bihar eta urtarrilaren 5ean. Fabeensa industriagunean dagoen Alegi Pentsuak lantegiaren parean izango dute geralekua ondoko autobusek soili: biharkoan, Tolosatik 18:10ean abiatu eta Alegiara 18:20an iristen

Gaztainera erreak banatu zituzten igandean, Eguberriko egitarauari hasiera emanez. P. RENOBALLES

EGITARAUAK (GAURTIK ASTELEHENAKA BITARTEKOAK AGENDAKO ORRIETAN)

ABENDUAK 27, ASTEARTEA

09:00-13:00. Gabonetako multi kirol kanpus espezifikoak. **16:00.** Gabonetako pilotak topaketak Elorri pilotalekuaren.

ABENDUAK 28, ASTEAZKENA

10:00-11:30. 6-8 urte bitarteko haurrentzat ekintzak gaztelekuaren. **11:30-13:00.** 9-11 urte bitarteko haurrentzat ekintzak gaztelekuaren. **17:00.** Zinema haurrentzat.

ABENDUAK 30, OSTIRALA

16:00. Gabonetako pilotak topaketaren finalak. Amezketan jokatuko dira.

ABENDUAK 31, LARUNBATA

16:00. VII. San Silvestre Krosa. **19:00.**

dena, eta Abaltzisketatik 18:35ean abiaturi eta Alegiara 18:50ean iristen dena; urtarrilaren 5ean, Tolosatik 18:10ean eta 19:10ean abiaturi eta Ale-

Euskal preso eta iheslariak etxera lelopean manifestazioa.

URTARRILAK 1, IGANDEA

11:15. Txintxarri Abesbatza kantuan meza nagusian. **12:15.** Udal hautetsiek mandarinak eta intxaurrak banatuko dituzte plazan.

URTARRILAK 2, ASTELEHENA

21:00. Zinema 12 urtetik gorakoentzat.

URTARRILAK 3, ASTEARTEA

10:00-11:30. 6-8 urte bitarteko haurrentzat ekintzak gaztelekuaren.

11:30-13:00. 9-11 urte bitarteko haurrentzat ekintzak gaztelekuaren.

URTARRILAK 4, ASTEAZKENA

17:00. Zinema haurrentzat.

URTARRILAK 5, OSTEGUNA

18:30. Errege magoen desfilea.

giara 18:20an eta 19:20an iristen direnak, eta Abaltzisketatik 18:35ean eta 19:35ean abiaturi eta Alegiara 18:50ean eta 19:50ean iristen direnak.

Saharara bidaltzeko elikagaiak biltzen ari dira

Erredakzioa Amezketa

Sahararen aldeko 13. Euskal Karabana: Piztu Itxaropena egitasmoa martxan da eta Amezketan horri laguntza emateko aukera izango da. Elkartasun kampaina horren helburu nagusia Saharar Herriari janariak hel-

raztea da, Tindoufeko (Aljeria) errefuxiatuak janari aldetik pairatzen ari diren krisialdia ahal den neurrian arintze.

Janariaz gain (arroza, pasta, lekakak, azukrea eta hegaluzea zein sardina oliotan), garbitasun gaiak (konpresak) ere bilduko dira Euskal Herri-

ko herriean. Amezketari dagokionez, elikagaiak udaletxeen utzi ahal izango dira urtarrilaren 31 baino lehen, horretarako sarreran eremu bat egokitza da.

Aurrekontuei buruzko bilera

Datorren astelehenean, hilak 26, Hiri-gintza, Obra, Ingurumena, Ekonomia eta Kulturako batzordeen bilera egingo da, 20:00etan, udaletxeko pleno aretoan. Bertan, gai nagusia 2017 urteko aurrekontuak izango dira.

Gabonetako eskaintza zabaldu dute aurten

Bereizi egin dira Haur eta Lehen Hezkuntzako haurrentzako jarduerak

Imanol García Landa Amezketak

A mezketako Udalak Eguberrieta rako antolatzen duen jarduera eskaintza zabaldu egin dute aurten. «Ikusten genuen arrakasta handia izaten zuela aurreko urteetan Gabonetako eskaintzak», azaldu du Mikel Arteaga hezitzailak, jarduera gehiago egiteko arrazoiari buruz. «Zabalkuntza horren ezaugarri nagusiena da bereizi egin ditugula Haur Hezkuntzakoentzat eta Lehen hezkuntzakoentzat diren jarduerak» Arteagak gaineratu duenez, «aurretik batera egiten ziren, baina ikusi genuen hain adin tarte zabaleta izanik zaila zela eskaintza bera berdin gozateza hiru urteko batek edo hamaika urteko batek, eta horregatik banandu ditugu».

Eskaintzaren ekintza nagusiena puzgarriak izango dira, eta hori bi adin artekoentzat zuzendutako izango da. Begirale moduan Gazteleku kideak ariko dira. Beraientzat, nerabeentzat, beste hainbat jarduera izango dira, eta horien aukeraketan beraiek parte hartu dute. «Haurrentzat diren hainbat

Haurak jolasean Eguberrieta egitarauaren jarduera batean. M. UGARTEMENDIA

jardueratan laguntzen aritzen dira, eta alde horretatik errekonozitu behar zaie egiten duten lana eta eskertu ere bai», esan du Arteagak.

Gabonetako egitaraua osatzerakoan erreferentzia bezala aurreko urteetan egiten dena hartzen da. «Gurasoei eskatzen zaie balorazio bat egitea, eta hori kontuan hartuta jarduerak errepi-katzen dira edo beste bat jartzea pentsatzen da», esan du Arteagak, eta gaineratu: «Saiatzan gara jarduera hezitzailak izaten. Azken finean herritar aktiboak sortzea da helburua».

Antton Pebet txapelketa, finalerdieta begira

Erredakzioa Amasa-Villabona

Juan den asteburuan, ostiral eta la-runbat arratsaldez jokatu ziren Villabonako Bearzana pilotalekuaren Antton Pebet Memorialeko final laurde-netako partidei amaiera emateko geratzen ziren norgehiagokak.

Ostiralean gazteen mailan, Zubizarreta eta Mariezkurrena, Exposito eta Zezeagaren aurka jokatu zuten. Zezeagaren joko ikusgarriak ez zuen merezi adinako fruiturik eman. Zubizarreta eta Mariezkurrena nagusitu ziren 22 eta 19. Nagusien mailan, Larrañaga eta Lizeaga, Santxo eta Garmendiaren aurka aritu ziren. Partida eroa jokatu zuten, parekatua, borrokatua. 22 eta 21 bukatu zen Santxo eta Garmendiaren alde. Hauek baino opari gehiago egin zituen Larrañaga-Lizeaga bikoteak eta partidako gako handienetako bat hor egoen zen.

Larunbatean, gazteen mailako partidak sendotasuna eta emozioa falta izan zituen. Elola-Gaskue bikoteak nahiz eta hasierako tantoetan ongi eutsi partidari, ezin izan zioten Alberdi eta Eskirozen jokoari hutsunerik atera. Azkenean, 22-10 amaitu zen. Nagusien mailan, eskumuturreko arazo bat medio, Eneko Labakak ezin izan zuen partida jokatu eta Xabi Urbieta asteasuarrak ordezkatu zuen. Denbora luzez geldi egon ondoren, bere jokoak errekiparatzten ari da, eta partida txukuna jokatu zuen. Telletxeak, bere bikoteak, ohi baino pilota gehiago galdu zuen, eta Arrieta-Azpitarre hernaniarrak ez zeuden barkatzeko. Azkenean emaitza 22-19 hernaniaren alde.

Finalerdiak, hilaren 30 eta 31n

Urtearen hondarrean jokatuko dira finalaurrekoetako partidak. 30ean, Riol-Aranguren eta Anso-Aizpuru, eta Urretabizkaia-Santxez eta Prado-Etchegein arteko partidak jokatuko dira. Abenduaren 31n berriz, Zubizarreta-Mariezkurrena eta Alberdi-Eskiroz, eta Santxo-Garmendia eta Arrieta-Azpitarre partidak jokatuko dira.

EGITARUA

ABENDUAK 24, BIHAR

09:30. Zumadi eskolako haurrak Ugarterik aterako dira Gabon kantak abesteko. **13:30.** Haurrentzako bazkaria Zazpitturri elkartean. Ondoren, saskiaren zozketa.

URTARRILAK 5, OSTEGUNA

18:00. Errege magoen desfilea elizatik abiatuta. Larrunarri frontoian hartuko dituzte haurrak. Ondoren txokolate jatea.

HAUR HEZKUNTZA

Abenduak 26, astelehena

11:00. Pelikula kultur etxeko areto nagusian.

Abenduak 27, astearte

11:00. Gabonetako eskulananak.

Abenduak 29, osteguna

16:00. Jolasak.

LEHEN HEZKUNTZA

Abenduak 27, astearte

16:00. Jolasak.

Abenduak 28, asteazkena

11:00. Pelikula.

Abenduak 30, ostirala

11:00. Altxorraren bila.

HAUR ETA LEHEN HEZKUNTZA

Urtarrilak 2, astelehena

10:30-13:00 eta 16:00-18:30.

Puzgarriak.

NERABEAK

Abenduak 23, gaur

19:00. Gaztelekuaren afaria.

Abenduak 26, astelehena

15:00. Txuri-urdinerairretea.

Abenduak 29, osteguna

10:00. Karting zirkuituairretea.

Urtarrilak 4, asteazkena

16:00. Zinemaraireera.

Tolosaldea pizten

Tolosaldea energia gaiaren inguruan pizteko ordua iritsi da

Eskualdean gastatzen den energiaren %98 kanpotik ekartzen dugu eta kontsumoaaren %87a erregai fosiletan oinarrituta dago. Bertan sortzen den energia berriztagarria %2ra iristen da soilik. Datu kezkagarri hauek ikusita, Tolosaldea Garatzenek, eskualdeko eragile koordinatzaile gisa eta eskualdeko udal guztiek babestuta, Piztu Tolosaldea Energia Plana jarri du martxan. Zein da plan honen helburua? Energia kontsumoa eta menpekotasuna jaistea alde batetik, ahultasun energetikoei konponbidea eta energia berriztagarriei bultzada bat ematea, bestetik.

Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzarekin abian jarri dira irailetik hona ekintza desberdinak gure eskuadetako udalerrian. Energiaren inguruan ezjakintasuna handia dago orokorrean, elektrikoa oso sektore iluna da eta iluntasun hori argitza da ekintza hauen gakoa. Inor ez dadila geratu jakin gabe zer ordaintzen ari den eta energia elektrikoak kobratzen dioten adina kostu duen. Horretarako,

energia tайлerrak antolatu dira, informazioa modu profesional ulerterraz eta praktiko batean helaraziz, orduterdiko saioetan. Aduna, Alegia, Altzo, Anoeta, Asteasu, Ibarra, Irura, Orendain eta Tolosako herritarrauk aurera izan dute bai kontratazio energetikoen inguruan, baita etxeko tresnak elektriko edo termikoak modu egokiago baten erabileraaren inguruan aholkuak jasotzeko eta dudak argitzeko.

Horrez gain, energia azokak ospatu dira Aduna, Anoeta, Asteasu eta Tolosa-

san. Usurbilgo Lanbide Eskola, Zubigune Fundazioa eta Gipuzkoako Foru Aldundiak babesten duten azoka da eta Tolosako Azokaren kasuan Tolosako Udala eta Tolosaldeko Lanbide Eskolak ere hartu dute parte. Energia auarrezteko eta sortzeko teknologien erausketa ibiltaria da, eraginkortasun

energetikoaren kultura erakustarazi eta energia garbien erabilera herritarrengana gerturatzeko helburu dituen. Herritarrek oso gustura hartu dituzte energia iturri bakoitzarekin inguruan ikasleen eta irakasleen azalpen teknikoak. Eta datorren urte-ra begira beste herrietara zabaltzeko asmoa du Tolosaldea Garatzenek.

Herritarren dudak eta kontsultak banaka erantzuteko aukera izan ere egon da hilabete hauetan. Aduna, Altzo, Asteasu, Berrobi eta Bidania-Goiatzeko udalen laguntzarekin energia bulego ibiltari bat egokitzen du Tolosaldea Garatzenek. Energia aditu bat egon da udalerri hauetan fakturazioari buruzko azalpenak, kontratazioa, eraginkortasun neurriak, energia berriztagarrien aukerak, diru laguntzak, etabarrak argitzeko zerbitzua eskainiz.

Udaletako gizarte zerbitzuekin harremanetan jarrita, energia arloan kalteberatasun egoeran dauden familiak ekintza bat prestatu dugu. Etxeen egoera energetikoa hobetzeko neurri batzuk barneratu du ekintza honek: aholkularitza, etxebizitzaren diagnosi energetiko xumea, energia fakturazioaren azterketa eta etxetresnen eta instalazioen erabilera egokia egiteko iradokizunak eta hobekuntzak proposatu ditugu. Tolosaldea Instituutarekin hasi gara lan hori egiten, Tolosako eta Ibarrako udalerrien laguntzarekin.

Honen guztiaren garrantzia herritarrei helarazteko laster jarriko dugu abian komunikazio kanpaina bat, motibazio bideo batzuen bitartez eskualdeko biztanleengän energiaren erabilera eraginkorraren kontzentzia pizteko.

Azkenik, Tolosaldeko Energia Mahaia sortu da, Tolosaldea Garatzenen eskutik. Eskualdeko udal ordezkariek osatuta dagoen mahai honen bitartez, 2017ra begira energia arloan lehenetsi behar diren lan-ildoak eta ekintzak erabaki dira, epe ertain eta luzeari begira, eskualdeko energia politikaren ardatz sendoak finkatuz.

bertso jaialdia

Andoni Egaña, Amets Arzallus, Iker Zubeldia, Oihana Iguaran,
Igor Elortza, Sustrai Colina Gai jartzailea: Amaia Agirre

Sarrerak
atarikideentzat 8€
atarikide:

Egin zure erreserba
abenduaren 26tik urtarrilaren 5era bitarte.
Gehienez 2 sarrera bakoitzak.

Deitu edo idatzi:

943 65 56 95

atarikide@ataria.eus

Antolatzailea:
ataria
107.6 fm • www.ataria.eus

Babeslea: Tolosako Udala
Laguntzaileak: Harituz, Lanku eta Mahala

Hamaika aurpegi dituen Olentzero

Hamaika begi pertsonaiari begiratzeko eta hamaika irudi pertsonaiak berak hartzen dituenak. Olentzeroren figurari begirada jarraian.

Josu Ozaita

Olentzero pertsonaiak, gaur egun artean, urteen poderioz izan duen bilakaeraren berri jasotzen da datozen lerroetan. Pertsonaiak beldurgarritik hasi eta kapitismoaren ikur bitartekoak.

Olentzero, pertsonaia beldurgarri hura

Olentzaro tximiniatik sartzen zalea zela eta, su handi eta ketsua pizten omen zuten Albizturen. Haurrak beldurrez izaten ziren Olentzaro zetorrelako. Hura uxatzeko egiten zuten sua. 1973 urteaz ari gara, Franko oraindik bizirik zegoen aldia.

Elduainen, berriz, gaztainak erreteleko danbolin soinuarekin uxatzen

zuten Olentzaro beste baserrietara.

Berastegin umeei esaten zieten Onentzaro etorriko zela tximiniatik barrena, gauean oheratu nahi ez zuten haurrei igitaiarekin lepoa mozteria. Inoiz, gainera, tximiniatik erori izan omen zen igitaiaren bat.

Irudikatu momentua: afaria amaitzean eta gaztetxoari halako

istorio beldurgarriak kontatuz suaren itzalpean. Haurra ikara gorpuztuta, begiak zabal-zabal, eta derrepentean danba! Igitia sua mozttuz haurraren oinetara. Edozein beldurrezko pelikuletan eszena eskasagoak ikusiak izan dira. Nor izango ote zuen halako burutazioa ordu haietan? Amonak? Osabak?

Halako istorioak bildu zituen Tolosako Juan Garmendia Larrañaga etnografoak neguko festen inguruko lanean. Askotan Olentzero haurrak ohera bidaltzeko pertsonaia beldurgarri bezala deskribatzen zen duela hamarkada batzuk. Baratzuri zopa, bakailaoa tomatearekin eta gaztaina erreak jateko, sagardoa, ardoa eta pattar zuria edateko. Gabon gaueko helduen tertulia giroan haurrak ohera bidaltzeko estrategia ote?

Hala ere, Garmendiaren lan horretan, Lizartzako istorio honek bestelako ikuspegia ere uzten du: «Lizartzan, Olantzari ongietorria egiteko prest egoten ziren. Olantzaro tximinitik barrena etortzen zitzainen eta bere eserlekua gordetzen zioten, etxekoezin batera afaltzeko. Afaltzeko baratzuri zopa eta bakailoa izaten zuten beti. Umeek, berri, eskaileretan gora eta behera korrika agertzen zuten beren poza. Jolas honi hanka jokoa deitzen zioten».

Garai berriaren etorraren sinboloa

Olentzero euskal mitologiako beste pertsonaia bat zen, Mari, Mateo-txistu, Tartalo eta abarren tankeran. Nahiz eta herri hauetako kontakizu-

netan protagonista izan, Bera, Lesaka eta Leitza bezalako herrietan panpina bilakatzen zuten. Erretzeko; ondoren. Ikerketa askok neguko solstizioaren ospakizunekin lotzen dute bere sorerra: Olentz-aroa; garai ona. Mendian bizi zen ikazkin zahar, zikin eta utziak garai zaharra sinbolizatzen zuen, eta hura erretzeak aldi berriaren etorrera. Dena den, nork daki abenduaren 21ean neguko solstizioa dela? Nork ospatzan du gaur egun?

Ikastolek zabaldu zuten Euskal Herrian zehar

Nolanahi ere, Olentzero bizirik dago solstizioa ospatzan ez bada ere. Aurreko mendeko azken hamarkadetan zabaldu zen Euskal Herri osora ohitura lokala zena, ikastolen bultzadari esker batik bat. Neguko egun berezi horietan euskal kulturaren pertsonaia bezala marraztu zuten irakasleek, eta harren omenezko kantak abesten ziren etxez etxez eskean: *Olentzero, buru handia, entendimentuz jantzia, bart arratsean edan omen du bost arroko zahagia, horik dek tripa handia!* Garai haietan zabaldu eta famatu bilakatu bazeen ere Eguberrietako pertsonaia, aurreko abestiak dira hauek. Arroen neurria jada iraungita baitzegoen garai haietan. Nolatan zabaldu zen halako indarraz ohitura? Papa Noel, Bizaruriri beldurra ote?

Kristautasunak ere erabili zuen pertsonaia

Ikazkina, mozkorra eta zikina, erreztzailea gainera. Jesusen jaiotzaren berri ematera ere bera etorri omen zen.

Kristautasunak bere kontakizunaren parte bilakatu zuen: *Olentzero joan zaigu mendira lanera, intentziarekin ikatz egitea. Aditu duenean Jesus jaio dela, lasterka etorri da berri ona ematera.* Harritzeko halako berria ematera mozkor batek ematea, baina kristautasunak gaitasun berezia izan du ohitura zahar eta pentsamendu paganoak kristautasunera egokitzen. Horrik neguko solstizioa Jesusen jaiotza atzeratzen, edota haren berri ematera basoko ikazkin tripa handia etortzea.

Kristautasun ukituarekin, euskal kulturaren sinbolo ere bilakatuta, hainbat herrietan burutzen ziren Errege desfileen konpetenzia bilakatu zen. Erregeak zuten oparien monoplioa, hala ere, ikazkina aurreratu eta abenduaren 24ko gauean opariak ekartzen hasi zen. 80-90. hamarkadetan ohiko galdera zen haurren artean: «Zuri nork ekartzen dizkizu opariak?».

Batzuei Olentzerok, besteei Erregeek. Baita biek ere hainbat. Olentzero zabalduz zihohan, famatu bilakatuz, supermerkatuetan agertu zen arte. Eta kapitalismoak sinboloak hartzen

Herri ezberdinietan Oilentzero tximiniatik eterriko zela esaten zieten haurre. J. OZAITA

dituenean, di-da batean zabaltzen dira. Halaxe bilakatu da ohikoa edozein tokitan ikustea, baita edozein bazar txinotako apaletan ere.

Mitoaren mutazioa: Goian bego Oilentzero

Halaxe deskribatu zuen Fernando Rojo historialari tolosarrak (ATARIA, 2013): «ETBk lagunza handia eman du irudi hau sortu eta saltzen: uniforme bat jantzi du; ikazkinen aurpegi

belztua garbituta apaintzen joan da; pipa erretzeari utzi dio, erretzea gaizki ikusia baitago gaur; begi gorria ere ezabatu zaio, alkoholari erreferentzia oro desagerraztearen. Gainera, hori guztia ez bada nahikoa, tradizio orotatik urrun, andregai (edo neskatal) ofiziala dauka, Mari Domingi (familia nuklearra helburu izan edo genero berdintasunagatik izan, batzuetan paistegiak gara); gainera, Mungiako ingurueta dagoen baserri batean jarri da bikotea bizitzen (gogoratu Bizarzuri ere baduela berea Laponiako Rovaniemi herrian). Hori da umeei gaur saltzen zaien Oilentzeroren eredu. Irudiak hartu du protagonismoa jatorrizko sinboloaren gainetik, itxura gailendu zaio esentziari; euskal Bizarzuri bat sortu dugu, edo euskaldunez morzorrotu dugun Bizarzuri bat. Euskal labeldun produktua kanpoko osagaiez eraikia». Eta duela hamar urte (*Tolosaldeko Hitza*, 2006), gutun batekin bere heriotza aurreikusi zuen, euskal mitologiako sinboloa, merkatal sinbolo bilakatu zela salatu eta gizarteari hausnarketa eskatuz.

Oilentzero zikina garbiturik dago jada,izar zuri hipsterrarekin. Irribarrea ahoan, aspaldi lurperatu zuen igitia. Tabakoaren legearekin batera utzi zion erretzeari, eta mozkortu or-

dez, ardo kopatxoa edaten du: ondua. Supermerkatuetako atarian, besoetan hartzen ditu haurrak, Bizarzurik egiten duen tankeran, eta tximiniatik sartzen ez diren opariak uzten ditu pinguaren aldamenean, ikatz kontuak ahaztuta.

Javier Sarasola Tolosako ikatz saltzaileak hori baieztagatu zuen duela hiru asteko ATARIA-n: «Gurasoren bat edo beste etortzen da urtero ikatza erostera, baina askok ez dakite zer den ikatza ere. Nik esaten diet ez uzteko hozka egiten behintzat». Lehen, duela hamarkada batzuk bazen beldur hori ere: «Txintxo portatu edo bestela ikatza ekarriko dizu Oilentzerok». Gaur egun Oilentzero txintxoa da, oso.

Gabonetako kontsumoaren sinboloan bilakatu da euskal mitologiako pertsonaia, egungo gizartearen eta pentsamenduaren ispilu. Hori baieztagatu zuen Eric Wolf antropologoaren Bizarzuriren inguruko ikerketa batek: «Bizarzuri mitoa, gizarte kapitalistaren adierazpen kolektiboaren adibide garbienetakoa da». Lan honetan pertsonaiaren sorkuntzan eman diren gertaerak aipatzen ditu, eta nola izan zen erabilia jatorri eta kultura desberdinako Ameriketako Estatu Batuetako biztanleen kultur sinbolo bilakatzeko. Kultur sinbolo bilakatzeaz gain,

«Bizarzuri amerikar ona zen, bizitza irudi-katzen duena, bizi ona, gehiegikeria material eta aberastasunean oinarritua». Eta bere lanean, Bizarzuri jainkoaren parean jartzen zuen, merkatuaren moralitatearen zaindari gisara: «Ona bazaar, oparia lortuko duzu».

Ez kontatu inori sekretua: «Olentzero ez dira gurasoak... kapitalismoa da».

Ez da kapitalismoa soilik: Olentzerok hamaika aurpegi ditu

Simboloei esanhaia ematen diena gizarte da, eta haren esku dago Olentzerok duen edukia. Ezin ukatu Olentzero inoiz baino biziago dagoela, harren inguruan hitz egiten ari baikara, eta hura ikusten dugu testuinguru ezerdinan. Hilda egongo litzateke, edo erdi hilda behintzat, ia inongo haurrek irakurtzen ez dituen euskal mitologiako pertsonaien liburu horietan gurutzatuta egongo balitz, beste pertsonaia eta kontakizunen tankerran. Edo, nork kontatzen dizkie haurrei istorio hauek lotarako orduan beren haurrei? Aitonamonek ba al dakin kizkit kontakizun hauek autobus gelotikitik etxerako bidean kontatzeko?

Nahiz eta mitologiako kontakizunetik urrundu, pertsonaia gaurekotua da Olentzero, bere baitan hainbat pertsonaia dituena. Ezin uka egun hauetan kontsumora erakartzeko erabiltzen dela, eta edozein dendetako erakusleihotan topatu daitekeela «etorri erosionera, astindu kreditu txartelak» esanez bezala. Dena den, kapitalismoaren iker soila balitz, ez litzateke Guardia Zibilak lapurtua izango duela hamai-ka urte bezala. Gaueko iluntasunean, ordu txikietan, patrol batean sartu zuen Aresoko herrian zuten panpina. Edo, Euskal Herriko hiriburura bidaia

eginez, ez lituzkete, duela urte gutxi arte bezala, Iruñean izan dituen isunak eta debekuak izango. Nola da posible Olentzeroren desfilean polizia presente egotea?

Kristautasunak erabili izan duen tankeran, erabilia izan da bestelako aldarrikapenetarako. Gaztelera eta Espainiako kulturarekin lotua zeuden Erregeen aurrean, nazio differentzia-zioa eta euskararen erabilpena bultzatzeko pertsonaia bilakatu zen Olentzero. «Haien erregeak ospatzen dituzte, guk Olentzero»: gu/besteak differentzia-zioa. Euskal Herria desberdina zela azpimarratzen zen tradizio desberdinan arreta jarrita. Bestetik ere, sentiberatasuna azaleratzen den garai hauetan, oroitzapenean inoiz baino presenteago izaten dira preso diren herritarra. Eskean ere ateratzen dira hainbat herritan Olentzero eskuan dutela. Testuinguru honetan Olentzerori bestelako zentzua ematen zaio: Olentzerok ere presoak gerturatutu edo etxeratzearekin bat egiten du, eta bera ere eskean dabil bisitetako laguntza ekonomikoa biltzeko.

Toki anitzetan dagoen aitonabeza la zabaldu da azken urteetan, baina hainbat herritan emakume bezala ere agertu izan da, edo, baita generorik gabea ere. Azken urteotako ohitura ere, Olentzero gizonaren aldamenean Mari Domingi emakumea ipintzea izan da: batzuentzat berdintasunaren simbolo, emakume eta gizonak festaren protagonistak izateko bide. Besteentzat, Olentzeroren itzalean agertzen den bigarren mailako pertsonaia: bere emaztea. Gainera familia eredu hege-

moniko heteropatriarkala erreprroduzitzen duena, eredu bakarra bailitzan, zerbait «naturala» balitz bezala. Zuk zein iritzi duzu?

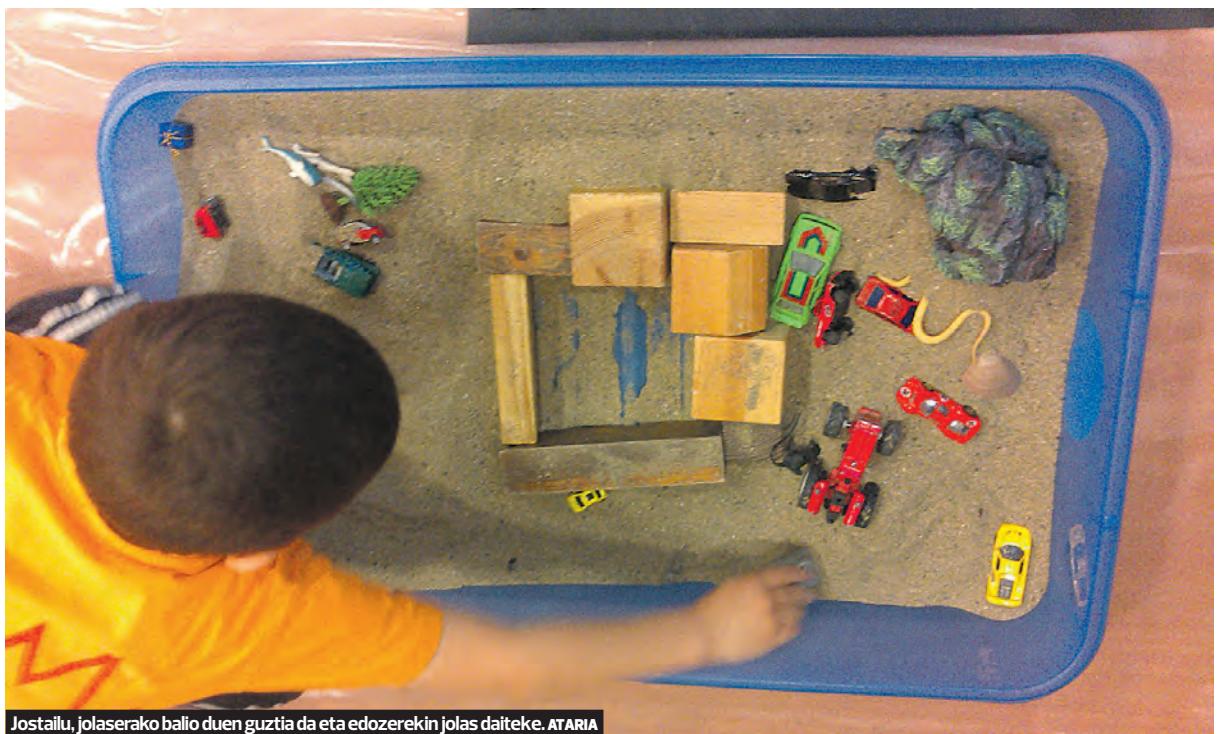
Bat ala beste, herri txikietan bestelako garrantzia du eskean ibiltzeak: urteko beste ekimen bat da, herria elkartu eta taldean etxe aritzeko. Bizia hartzen dute herriek halako momentuetan, eta baserrieta urduri egoten dira herritarra bertaratuko direlako. Funtzio hori bete dezake: herria elkartu eta herri nortasuna izatea, garai berriean elkartuta hastea.

Ikastoletako haurrek Olentzero asto gainean dutela, elizetako taldeak Olentzero eskuan dutela, presoen aldeko herritarra Olentzero kartzela baten barruan sartuta... Telebista piztu eta Olentzeroren marrazki bizidunak. Dendara joan eta Olentzero sarrean, supermerkatu joan Olentzero panpina Eguberrietako abestiak abestuz. Bizirik da Olentzero bere zentzua aldatu baldin bazaio ere, baina askotan gure isipilu izaten dira tradizioen bilakaerak. Zure esku ere badago Olentzero zein izango ote den etorkizunean.

Garmendia etnografoaren kontakizunekin hasi da honako artikulua, eta haren istorioekin amaituko da. Tradizioak aldatzen direnaren testigu, begira zer abesten zuten haurrek Montezkun, eskean ezer ematen ez zieten etxeetan:

*Ematezkotan eman du
Bestela ezetz esan du
Amake ez gaitu ate ondora
Otzak hartzera bialdu*

*Menditik mendi pagua
Pagotik pago sua
Arkakosuak itoko al dik
Etxe ontako atsua.*

Jolas gauza serioa da

"Haurrak jostailuarekin jolastu beharko luke eta ez jostailuak haurraren" (Anna Tardós)

Eguberriren atarian, jolas eta jostailuak zer diren argitzea funtsezko da haurren mese-derako. Batetik, bi kontzeptu horien erabilera orokorra ezdeusa eta komertziala baino ez delako, eta, bestetik, mezu kontrajarriak eta askotari-koak hedatzen direla-ko. Helburua ez da jostailurik egokiena oparitzea, jolas zer den ezagutzea eta ho-ren barruan jokatzea baizik.

Jolas haurrak balia-tzen duen ekintza na-turala da, librea, bat batekoia, borondatez-koia. Bere adierazpidea. Era berean, helduen mundua ulertzeko di-

tuen zaitasunak aditzera emateko bi-dea da. Bere beldurra, nahiak, emo-zioak eta gatazkak jakinarazten ditu jolasaren bitartez. Haurraren garapen globalerako lagungarria da, azken fi-nean.

Haurrarentzat arnasa hartzea be-zain garrantzitsua da jolasoa. Osasun-tsua dagoen edozein haur aritzen da jo-lasean, eta, oinarri-oinarrian, horixe da egin behar duena: jolastu.

Jolasoa ez da lan-tres-na bat. Ez da erreminta pedagogiko bat, ezta, entretenimendua ere. Jolasoa ez da erosten. Jolastea denbora-pasa edo denbora betetzeko ekintza gisa ezin da hartu. Kontu serioa da, hots, hazteko eta bizi-tza heldurako presta-zeko era.

Jostailu, jolaseraiko balio duen guztia da

eta edozerekin jolas daiteke. Dena izan daiteke jolaseraiko arrazoi, motibo. Ez dago ezinbesteko jostailurik.

Jostailu komertzialek, elkarreragi-leek eta futuristek, erabiltzaile eta kontsumitzaile hutsak bihurtzen di-tuzte haurrak. Pasiboa. Izan ere, eral-datu ordez, helduek sortutako zerbait erabili baino ez dute egin behar, xede komertzialaz harago, beste funtziorik ez duen zerbait. Diru askorekin etxea jostailu pobrez eta tristez bete dezake-gu, alegia, sormenari, aukerei edo iru-dimenari dagokionez pobre. Eta hu-tsai, aldi berean, moldakaitzak, haus-korrik edo bihurriegiak izateagatik.

Haurren goiztiartasuna eragite al-dera, zinez zailak diren jostailuak bi-latzezko joera izaten dugu. Geure gizar-tearen gaixotasuna da, beharbada, horrela jokatzea. Askoz ere onuraga-riagoa izango litzateke haurrek euren aukeren baitan jardutea, aktiboki, aberastasunez eta aniztasunez; euren erritmoan eta mailan. Eta ez alderan-

**ARANTZA
IRURETAGOYENA**
PSIKOPEDAGOGA ETA
PSIKOMOTRIZISTA

tziz, izan litekeenarekiko gabeziak jota.

Beren kabuz ahalik eta gehien ikasi behar dute haurrek. Berebiziko ga-rrantzia du horrek. Zer ikasia emana badatorkie, euren garapena gabetzen ari gara.

Adinean oinarritutako sailkapenak arriskutsuak dira, normaltasun eta garapen irizpide bezala erabiltzera jo-tzen baitugu. Jolas gehienek, etapa kronologikoei baino, beharrei eran-tzuten diete.

18

Horrenbestez, zer ezaugarri bete behar dituzte haurrei eskainitako jostailuek?

- Haurrak manipulatzeko aukera iza-tea, helduen laguntzarik gabe hartu eta erabiltzeko.
- Bere heldutasunaren araberakoa iza-tea (helduen esku-hartzerik gabe jo-lasteko aukera izatea), ez bere etapa kronologikoaren araberakoa.
- Guztiz erreala ez izatea.
- Norberarekin eta besteekin elkar era-giteko aukera eskaintzea.

• Transformatzeko aukera edukitzea, sormen eta irudimena ahalbidetzen duena.

- Neutroa.
- Ez didaktikoa edo hezigarria (erabil-pen zehatza eta mugatua dute)

Haurrari lehen jostailua noiz?

Haurra bere eskuetan jolasten hasi eta bere ingurumariarekiko interesa azal-tzen duen arte itxarongo dugu objek-turen bat eskaintzeko. 3 hilabete di-tuenean edo zertxobait beranduago. Ukitu, begiratu, miazkatu, hozkatu edota jaurti dezakeen jostailua izango da, hartara, mugitzen doan heinean, zer-nolako ondorioak sortzen dituen barneratzeko. Adibide bat: oraindik arrastaka edota katuka ibiltzen ez den haurrari pilotxa edo baloi bat ez genio-ke eman beharko, ezingo baitu berres-kuratut.

Zer rol betetzen dute gurasoek haurraren jolasean?

Haurrari ez zaio jolasten irakatsi be-har. Aditua da horretan. Jostailuek

R.S.175/15 L.G.

Gure betaurreko guztia bilduma berrietakoak dira

%
30
-EKO
DESKONTUA EGUZKITAKO BETAUURREKOETAN
eta askoz gehiago...

www.multiopticagipuzkoa.com
f
t
e

ARRASATE • BERGARA • BEASAIN • DONOSTIA • EIBAR • ERRENTERIA • IRUN • LASARTE • ORDIZIA
 Kontsulta itzazu zure zentroan kanpainaren ezaugariak. Ezingo da beste eskauntza batzuetan erabili.

San Frantzisko, 23 • Tel. 943 69 84 70 • TOLOSA

MULTIÓPTICAS
 lehena zerbitzu optikoetan

edo helduok ez dugu jolas sinboli-ko bihurtzen; hori haurrek egiten dute. Objektu dena jostailu bilakatzen da haurraren eskuetan. Hori horrela, jolas sinbolikoa haurrak sortzen du, ez jostailuak. Haurra jolasaren egilea, aktorea eta zuzendarria da aldi berean.

Helduen zeregina da, bestalde, hasiera-hasieratik haurraren iniziatiba autonomoen aukera guztiak bermatzea, mugimendu askea eta jolas independentea helburu, betiere. Esperientzia egokiak ahalbidetuko dizkion jostailuak eskainiko dizkiote haurrari, eta, bidenabar, modu independentean erabili ahal izango direnak.

Guraso onak izateko ez da beharrrezkoa haurra jostailuz inguratzea, uneoro bere peskizan egotea, gertu edo etengabe berarekin zerbait egiten aritza. Bere jarduna eta garapena ikuskatzea, harekin gozatzea eta harremanetan egotea da gakoa. Laburbilduz, pertsona garrantzitsu bezain maitea dela sentiaraztea.

Helduok...

Kalitatezko eta aukera anitzeko espazio ludiko bat (plaza, parkea, etxea) presta-tu edo proposatu dezakegu.

- Haurrari bere kabuz egiten utzi eta bere ekintzak errespetatu ditzakegu.
- Ez irakatsi, ez derrigortu.
- Elkarrekin gozatzeko egoerak erraztu ditzakegu.
- Elkarrekin egoteak duen garrantziajabetu gaitezke, baina baita bakarrik egotearen garrantzia ere.

19

Helduok, Gabonetan, zera oparitu dezakegu...

Espazioa eta denbora partekatzeko au-keragatik poztasuna.

- Haurraren aurrera pausuen harira alaitasuna.
- Eskuratzent dituen gaitasun eta espe-rientzia berrien aurrean harrotasuna.
- Bere jolasarekiko begirunea.
- Behar adina denbora, espazioa eta ob-jejtu egokiak eskaintzeko ahalmena.
- Euren garapena ahalbidetzearekin bat, hazteko abenturan seme-alaben al-boan aurreiritzirik gabe jardun

RAFA GORROTXATEGIREN ARTISAU TURROIAK

Tolosan salgai:

Rafa Gorrotxategi
Obradorea:
Usabal Poligonoa, 14

Rafa Gorrotxategi
Denda:
Solana Kalea, 3

943 89 03 06 / www.rafagorrotxategi.eus

Rafa Gorrotxategi

JOSU LOPEZ-GAZPIO

KIMIKANDOKTOREA ETA
ZIENTZIA DIBULGATZAILEA

20

Garbigailutik Gabon gaueko afarira: arropa zikinaren zikloa

Kutsadurak bide luzeak egin ohi ditu eta, sarritan, bide horiek puntu berean dute hasiera eta bukaera. Garbitu berri duzun arroparen hondakinek ere bide luze bat egingo dute beste norbaiten Gabon gaueko afarian amaitzeko. Nola liteke? Bada, jarraitu nirekin eta arropa zikinaren bide bihurriaren misterioak argituko dizkizuet ‘Zientziaren Talaian’.

Arropa garbitza etxeko lanik garrantzitsuenetako bat da. Aspalditik egiten dena, bide batez —ez dakigu zehazki gizakiok noiz hasi ginengurro arropak garbitzen—. Arropa garbitza prozesu luzea zen; izan ere, lehenik eta behin jantzi zikinak uretan jartzen ziren errautsekin eta hurrengo egunean errautsak iragazi egin behar ziren. Horixe da, hain zuzen ere, *hacer la colada* esamoldearen jatorria: arropa iragazi (colar) egin behar zen errautsak arropatik banatzeko. Horren ondoren, errekan edo harraska publikoan arropa harrizko tauen kontra igurtzi egiten zen, gero uretan eragin eta, azkenik, lehortzen uzten zen. Orotara, bi edo hiru egun behar ziren etxeko arropa garbitzeko eta, jakina, urtean gutxitan egiten zen.

Aurrerapen teknologikoei esker egun arropa garbitza, zorionez, askoz ere errazagoa eta azkarragoa da. Garbigailuei eta garbiketarako produktuei esker —xaboia, detergenteak, leungarriak—, etxe gehienetan astero 3-5 aldiz jartzen da martxan garbigailua jantzi zikinak garbitzeko. Teknikoki, arropa garbitzearen helburuak hiru dira: hautsa kentzea, orbanak eta zikinka kentzea, eta usain txarra kentzea. Hiru helburuak eraginkortasun handiz lortzen dira garbigailuetan gertatzen diren prozesu fisiko eta kimiko ondorioz —temperatura altuak, agitazio mekanikoa eta garbiketarako produktuak medio—. Zorionekoak gu.

Alabaina, arropa garbitza kutsadura-iturri garrantzitsua dela ere gauza jakina da. Ez dugu ahaztu behar garbi-

tza, azken finean, zikinka eta zaborra tokiz aldatzea besterik ez dela —hori bizitzaren arlo guztietan aplika daiteke, gainera—. Garbigailutik ateratzen diren hondakin-urek hainbat konposatu kutsatzaile dituzte. Hala ere, azken urteotan bada arreta berezia sortzen ari den kutsatzaile-multzo bat: mikroplastikoak.

«Garbitza, azken finean, zikinka eta zaborra tokiz aldatzea besterik ez da»

Etsai ikusezina

1970eko hamarkadan aurkitu ziren lehen aldiz plastikoak ozeanoetan eta egoera geroz eta larriagoa da. Jada, zabor uharte erraldoietan metatzen dira plastiko hondakinak —ehunka kilometroko diametrokoak daude Ozeano Barean eta Atlantikoan, esaterako—. Hala ere, azken urteotan beste kutsadura iturri bat errepreatu zaio; izan ere, mikroplastikoak ere oso arriskutsuak direla ikusi dute aditurek. Mikroplastikoak 5 mm baino txikiagoak dira plastiko zatiak dira eta haien arriskua hauxe da: hain dira txikiak, ezen

uretako organismoek oso erraz irenten dituztela. Gainera, mikroplastiko horietan kutsatzaile organiko iraunkorrik itsatsi daitezke eta, horrela, biziunek irentsi egiten dituzte.

Mikroplastikoek bi jatorri posible dituzte: mikroplastiko primarioak propio gehitzen dira hainbat produktutan —kosmetikoak eta sendagaiak, adibidez—. Mikroplastiko sekundarioak, aldiz, produktuaren erabilpen prozesuan zehar agertzen dira, beste plastiko fragmentaziotik. Plastiko handiak pixkanaka zatitu eta puskatu egiten dira prozesu mekaniko ondorioz, mikroplastikoak eratuz. Eta etxeko zein lekutan izan ohi ditugu material plastikoak temperatura altuan eta etengabe agitazio mekanikoaren eraginpean? Bada, garbigailuetan.

2011an M.A. Browne eta haren lan-kideek lehen aldiz identifikatu zituzten etxeko garbigailuak mikroplastiko iturri nagusi bezala; izan ere, egun erabiltzen dugun arropa gehiena material plastikoz egina dago. Gaia koka-tzeko, gogoraraziko dizuet arropa zuntzez egina dagoela. Zuntz horiek naturalak —artilea, zeta, kotoia—, sintetikoak —rayona, kotoi-poliester

nahasteak—edo artifizialak—nylonak eta bestelako poliamidak, poliesterra, akrilikoak—izan daitezke. Egun era-biltzen ditugun jantzi gehienek, proportzio handiagoan edo txikiagoan,

zuntz sintetikoak dituzte. Produktu horiek garbigailuan sartzen direnean mikrozuntzak askatzen dituzte eta horiexek dira mikroplastiko kutsatzaileak.

Itsas-urak aztertuta ikusi denez, mikroplastiko gehienak poliesterrezkoak (%56), akrilikoak (%23), polipropile-nozkoak (%7), polietilenozkoak (%6) edo poliamidazkoak (%3) dira. Bestalde, ikertzaileak konturatutu dira mikroplastiko horiek itsasoko uretarara iristen direla ia beti; izan ere, oso zaila da hondakin-uren araztegietan mikroplasti-koak baztertzea. Hondakin-uren kasuan, hain zuzen ere, poliesterrezko mikroplastikoak %67 dira eta akrilikoak, berri, %17. Hortaz, hondakin-uren mikroplastiko gehienak garbigailuetatik datorela argi dago—bi horiek dira jantziak egiteko erabiltzen diren zuntz-mota nagusienak—.

Hainbat esperimendu egin dira arropak askatzen dituen zuntzak identifikatzeko. Gutxi gorabehera, arropa garbitzen den bakoitzean bere masaren %0,033-0,039 galtzen duela kalkulatu da. Horrek esan nahi du jantzi bakar batek 1.900-250.000 zuntz gal ditzakeela garbiketa prozesu bakoitzean. Beste era batera esanda, poliesterrezko jantzi batek 1-2 mg galtzen ditu garbitzen den bakoitzean—akrilikoa bada, zertxobait gutxiago eta poliester-kotoi nahastea bada, are gutxiago, 0,5 mg inguru—. Erabilitako detergenteak eta leungarriak ez dauka eragin handirik mikroplastiko kopuruaren, hortaz, nagusiki agitazio mekanikoaren ondorioz askatzen direla ondorioztatu dute.

DETERGENTEAK ETA ARROPA GARBITZEKO PRODUKTUAK

Xaboiak, detergenteak, leungarriak eta, oro har, etxeko garbiketa produktuak ere kutsadura iturri garrantzitsua dira. Hondakin-uren bidez ekosistemetara iristen dira eta kalte handiak eragin ditzakete. Esaterako, ur-ekosistemen eutrofizazioa kasu ezaguna da. Kutsaduren ondorioz ibai eta itsasoetan materia organiko gehiegia pilatzen denean, zenbait alga gehiegia hedatzen dira eta ur-ekosistema

arriskua jartzen dute.

Azken urteotan pil-pilean dagoen beste gai bat disruptore endokrinoak dira. Osagai horiek—garbiketarako produktuetan ere badaudenak—hormonen antzeko egitura kimikoa dute eta bizidunen sistema endokrinoan asaldurak eragiteko gai dira. Adituak ez dator bat disruptore endokrinoek eragin ditzaketen kaltekin, baina une honetan ikerketa asko egiten ari dira esparru honetan.

Mikroplastikoen zikloa

Mikroplastikoen iturri nagusiena etxeetako garbigailuen hondakin-urak badira ere, beste hiru jatorri ere aipatu behar dira. Alde batetik, plastiko hondakin handiak itsasoan fragmentatu egiten dira mikroplastikoak

sortuz. Bestetik, etxeen eta industriaren erabiltzen diren hainbat garbiketa produktuk mikroplastikoak dituzte —urratzaile funtzioa dute—. Multzo horretan sailkatzen dira mikroplastikoak dituzten zenbait kosmetiko ere. Azkenik, zenbait sendagaitan mikroplastikoak erabiltzen dira. Nolanahi ere, azkenean dena ozeanoetako uretarra doa eta ur-ekosistemetan bizi diren animaliek irentsi egiten dituzte. Dagoeneko mikroplastikoak aurkitu dituzte bibalbioetan eta hainbat arraineitan. Horrela ixten dugu zikloa: arrainak jaten ditugunean, geure jantziak garbitzean askatu diren mikroplastikoak jaten ari gara, eta hortik artikulu honen izenburua. Ez da txantxa. Jotzen da biztanle

europear bakoitzak 11.000 mikroplastiko jaten dituela urtean. Horietako asko arropa garbitzean askatutako zuntzetatik dator.

Hondakinen ziklo horri amaiera jartzea ez da erraza; izan ere, gero eta plastiko gehiago erabiltzen ditugu. Adituek proposatutako irtenbideen artean aipatzekoak dira: i) mikroplastikodun produktuen ekoizpena kontrolatzea eta, ahal den neurrian murriztea, ii) mikroplastikoen isurketa murrizteko teknologia garatzea —esaterako, garbigailuetan iragazki ego-kiak jarriz edo hondakin-uren araztegiak hobetuz—. Jakina, kutsatu, kutsatuko dugu arropa garbitzen jarraitu nahi badugu. Gutxienez, saia gaitezen eragina txikitzen.

ZERGATIK GARBITU BEHAR DA ARROPA?

Arropa garbitzeko arrazoi nagusien erabilpenaren ondorioz hartzen duen usain txarra izaten da —gutxitan garbitzen dugu benetan zikina dagoelako—. Usain txarraren jatorria kanpoko edo barnekoa izan bidaiteke ere, kasurik gehienetan arropa era-biltzailea bera izaten da iturri nagusiena. Tira, kimikari izanik agian findu egin beharko dut esan dudana eta benetako errudunak azaleratu beharko ditut: bakterioak. Hain zuzen ere, giza-izerdiak ia ez du usaintzen. Alabaina, besapean goxo-goxo bizi diren bakterioek eragiten dute izerdiaren kiratesa. Izerdia, berez, usaingabeak diren kate luzeko gantz-azidoez osatuta dago nagusiki. Besapean —eta, oro har, azalaren gainazal guztian— bizi diren bakterioek gantz-azido horiek metabolizatu egiten dituzte oso usaintsuak diren azidoak, alkoholak eta aldehidoak sortzen dituzte. Besapeetan estafilokokoak eta korinebakteriak identifikatu dira nagusiki eta beste izerdi-guruinetan, aldiz, estafilokokoak eta propionibakteriak.

Bakterio multzo horrek giza-izerdiaren konposatuak degradatzen dituzte konposatu organiko lurrunkorra sintetizatzeo, esaterako, azido butiriko, dimetil disulfuroa eta dimetil trisulfuroa. Jakina, konposatu organiko horien kontzentrazio oso txikia da; izan ere, substantzia puru kontzentratu horien kiratsa deskribaezina da. Bada, detergenteen funtzioa arropan itsatsita geratu diren molekula desatsegin horiek kentzea da. Ikerketen arabera, garbiketa ziklo bakoitzean %32-%98 murrizten dira konposatu organiko lurrunkorren kontzentrazioak.

Agenda

OSTIRALA ABENDUAK 23

ALEGIA

GAZTETXEAREN 29. URTEURRENA

Goizean zabor batida Langaurren.

16:00. Umeen Eguna. *Pituxa Clowntu Kontari* antzerkia. Bazen Behin Clown Taldearen eskuistik.

Ondoren. Taloak egin eta jateko aukera egongo da.

KONTZERTUA

21:00. Gabonetako egitarauaren barruan, Txintxarri Txiki eta Txintxarri abesbatzek kontzertua eskainiko dute, elizan.

AMASA-VILLABONA

MANIFESTAZIOA

20:00. Manifestazio argitsua egingo dute Villabonako kaleetan barrena, Kalera kalera! dinamikak deitura.

AMEZKETA

AFARIA

19:00–23:00. Gabonetako egitarauaren barruan, Gaztelekuaren afaria.

ASTEASU

DOKUMENTALA

19:30. *Biziminez dokumentala* eskainiko da, eta ondoren solasaldia Josu Iztuetarekin, udaletxeen.

IKAZTEGIETA

ENTSEGUA

19:00. Gabon eskean kantuan ateratzeko entsegua egingo dute, udaletxeen.

TOLOSA

ARTEA JAKIAREN TRUK, ELKARTASUN KONTZERTUA

18:30. Tolosako musika eskolako ikasleen eta irakasleen kontzertua da, eta adin guztiei zuzendua, Topic zentroan.

AFARIA ETA SU ARTIFIZIALAK

Urtero moduan, *Gure etxea okupatu zen eguna ospatuko* dute, afaria eginez.

20:00. Afaria.

23:30. Atom Rhumba taldea izango da. Sarrera: 8 euro.

Ondoren. Su festa.

EGUBERRIETAKO KONTZERTUA

20:00. Isidro Larrañaga akordeoi orkestrak kontzertua eskainiko du Leidor antzokian.

KALE IKUSKIZUNA

20:00. *Zapatos en el aire* kale ikuskizuna,

Tolosa&Co-ren eskuistik. Euria egingo balu, Beotibar pilotalekuuan.

EGUBERRIETAKO KARRUSELA

10:00–13:00 / 16:00–20:00. Trianguloa plazan jarri dute urtero moduan, eta bidaia bat, euro 1, hiru bidaia, 2 euro eta zortzi bidaia 5 euro ordaindu beharko dira.

ZIZURKIL

LIBURUAREN ASTEA

17:30. Teodoro Hernandorena XV. Ipuin Lehiaketako Sari Banaketa. Ipuinetik antzerkira tailerreko umeen parte hartzearekin, Atxulondo kultur etxeen.

LARUNBATA ABENDUAK 24

ABALTZISKETA

GABON ESKEAN

09:00. Eskolako ikasle, guraso eta irakasleak kantuan aterako dira, baserriz baserri.

ADUNA

ESKEAN ETA OLENTZERO

09:00. Uztartzako aparkalekuaren elkartuko dira baserriz baserri kantari ibiltzeko. Talde batek herriko goikoa partea zeharkatuko du eta besteak behekoa.

12:30. Herriko plazan elkartuko dira kantari ibilitako herritar guztiak.

13:30. Basopeta guraso elkarrean antolatuta Olentzero joango da Adunako plazara eta opariak banatuko ditu umeen artean.

ALBIZTUR

OLENTZERO

19:00. Olentzeroren etorrera, Elanetik abiatuta plazaraingo.

Ondoren. Olentzero udaletxeko arkupetan.

ALEGIA

ESKEAN ETA OLENTZERO

ETA MARI DOMINGI

11:00. San Juan eskolako ikasleak abesten ibiliko dira kaleetan zehar.

18:30. Olentzero eta Mari Domingiren etorrera. Eskola aurrean itxarongo zaie, eta Txintxarri abesbatza ere kantari ibiliko da.

AMASA-VILLABONA

OLENTZERO ETA MARI DOMINGI

10:30. Presoen eta iheslarien eskubideen alde kantatzen aterako dira. Gaztetxeen egin dute hitzordua.

17:45. Zunbeltz elkartearren eskuistik txistorra banatuko da Otsabin.

18:00. Olentzero eta Mari Domingiren ongi etorria.

Ondoren. Erreboteko plazara jaitsiko dira musikariek eta dantzariek lagunduta.

19:00. *Hator hator etxera!* lelopean Irualdetatik abiatuta, manifestazioa.

Agenda

ANOETA

ESKEA ETA OLENTZERO

ETA MARI DOMINGI

Goizean. Gabon eskean kantuan baserriz baserri.

18:00. Olentzero eta Mari Domingiren kalejira, plazan bukatuz. Plazako ongi etorriaren parte hartuko dute Loatzo musika eskolak eta Anitz dantza taldeak.

ASTEASU

OLENTZERO ETA MARI DOMINGI

12:00. Olentzero eta Mari Domingi etorriko dira herrira herriko haurrekin egotera, pilotalekuaren.

BALIARRAIN

GABON ESKEAN

Herritarra, haur, gazte eta helduak, elkarrekin etxez etxe abestera joango dira.

26

BERASTEGI

ESKEA ETA OLENTZERO

09:00. Plazan elkartuko dira abestera joateko. Tardean, hamaiketako egingo dute, Guraso Elkarteak eskainita. Bazkaria aparkaleku azpiko lokalean.

15:00. Berriz ere abestera joango dira.

18:15. Olentzerori ongi etorria, plazan.

BIDANIA-GOIAZT

OLENTZERO ETA MARI DOMINGI

09:00. Olentzero eta Mari Domingiren etorriera, Goiaztik abiatuta. Egun guztian herriko haur eta gurasoak herrian zehar abesten ibiliko dira.

18:30. Goiatzera Olentzero eta Mari Domingi iritsiko dira eta frontoian ongi etorria.

ELDUAIN

GABON ESKEAN

14:30. Herritarra eskean aterako dira etxez etxe, plazatik abiatuta.

GAZTELU

OLENTZERO

Arrospetik jaitsiko da Olentzero adarra joaz plazara. Herritarrek bertan harrera egingo diote eta eskolara joango dira. Orduan Olentzerok opariak banatuko ditu.

HERNALDE

ESKEA ETA OLENTZERO

09:00. Bentatik hasita, baserriz baserri Gabon kantak abestuko dituzte.

18:30. Olentzero iritsiko da plazara eta umeei opariak banatuko dizkie.

20:00. Hernialdeko udaletxeko arkupetan Eresoinka abesbatzaren emanalda izango da.

IKAZTEGIETA

ESKEA ETA OLENTZERO

ETA MARI DOMINGI

08:30. Herriko taldea, baserriz baserri eta herrian kantuan eta eskean.

18:00. Olentzero eta Mari Domingiren etorrera plazan, eta opariak eta gozokiak banatuko dituzte.

IRURA

HAMAIKETAKOA ETA

OLENTZERO ETA MARI DOMINGI

12:00. Haurrentzat hamaiketako plazan, ikastolak eta udalak lagunduta.

12:30. Mari Domingiren etorrera, gutunak eta jostailu zaharrak jasoko dira plazan.

18:00. Olentzero opariak banatzen jaitsiko da, eta jaiotza bizidunari abestuko dio.

ORENDAIN

ESKEA ETA

BAZKARIA

09:00. Plazan elkartuko dira herritarra etxez etxe abesten joateko.

Ondoren. Bazkaria egingo dute Eltxo elkartean.

AMEZKETA

ESKEA ETA BAZKARIA

09:30. Zumadi eskolako haurrak Ugartetik aterako dira Gabon kantak abesteko.

13:30. Haurrentzako bazkaria Zazpitturrielkartean.

Ondoren. Saskiaren zozketa.

ALTZO

GABON ESKEA

10:00. Ikasle, irakasle eta gurasoen Gabon eskeko erronda etxez etxe.

BERRONBI

ESKEA ETA OLENTZERO ETA MARI DOMINGI

10:30. San Andres eskolako haur, guraso, irakasle eta gainontzeko herritarra abestera aterako dira.

12:30. Hamaiketako San Andres eskolan.

18:00. Olentzero eta Mari Domingiren etorrera Berrobira, opari banaketa, gatzaina erreak egongo dira, plazan.

TOLOSA

PRESO ETA IHESLARIEN ALDEKO

OLENTZEROA

10:30. Trianguloak.

13:00. Kalera, Kalera argazki herrikoia plaza berriko kioskoan.

KONTZERTUA

12:30. Tolosako Musika Bandaren eskuistik izango da kalejira eta kontzertua, Lopez Mendizabal plazan.

OLENTZEROA ETA MARI DOMINGI

17:30. Olentzero eta Mari Domingiren etorrera izango da, Plaza Zaharrean.

MANIFESTAZIO ISILA

18:45. Tolosako Sarek deituta egingo da manifestazioa Tolosako kaleetan, Trianguloatik abiatuta.

ZIZURKIL

ESKEA ETA OLENTZERO

ETA MARI DOMINGI

Goiézan. San Millan ikastetxeko umeek baserrietan abestuko dute eta Pedro Mari Otaño eta Jesusen Bihotza ikastolako umeek Elbarrena auzoa alaituko dute.

Ondoren. Urkamendi elkartean hamaiketakoa.

17:30. Urkamendi aldetik etorriko dira Olentzero eta Mari Domingu, Loatzo Musika Eskolako musikariekin lagunduta. Plazan Bukanai Dantza Taldekoek dantzatu eta Loatzo Musika Eskolakoek musika joko dute.

IGANDEA ABENDUAK 25

ALEGIA

KONTZERTUA

11:15. Gabonetako egitarauaren barruan, Txintxarri abesbatzak meza nagusian abestuko du.

ANOETA

KALEJIRA

12:00. Añetako txistulari bandaren kalejira.

ASTELEHENA ABENDUAK 26

ALEGIA

HAURREI ZUZENDUAK

11:30-13:00. 9 eta 11 urte bitarteko haurrentzako ekintzak, Gaztelekuaren.

15:30. Gabonetako Pilota Topaketak, Elorri pilotalekuaren Argazkia aterako dute.

Jarraian. Partidak.

21:00. Zinea, 12 urtetik gorakoentzat.

ADUNA

TAILERAK

Landaketak, arropa zaharrekin mozorroak, birziklatzea jorratuko dituzte.

AMASA-VILLABONA

GABONETAKO I. KANPUSA

Arratzainen Gabonetako I. Futbol Kanpusa jokatuko da, 2005etik 2008ra jaiotako neskamutilekin.

AMEZKETA

HAURREI BEGIRAKO EKIMENAK

11:00-13:00. Pelikula kultur etxeeko areto nagusian. (Haur hezkunta).

15:00-20:00. Txuri-urdinera irteera. (Nerabeak).

BILERIA

20:00. Hirigintza, obra, ingurumena, ekonomia eta kulturako batzordeen bilera.

Gaiak: obra txikiak, 2017. urteko aurrekontuak, besteak (kultura, ekonomia...). Pleno aretoan.

ANOETA

XAKETXOKOA ETA IPOINAK

Xake txokoa eta ipuin kontaketa ingeleset eta euskaran egongo dira. Liburutegiaren ordua, 09:00tik 13:30ra izango da eta arratsaldez itxita egongo da.

ASTEASU

HAURREI BEGIRAKO EKIMENAK

Arratsaldean. Robotika tailerra, Micro:bit con Kodu, 7-12 urte.

17:00. Xalto pailazoai kus-entzun aretoan, 4-6 urte.

ZINEMA

ZIPIETA ZAPE

KAPITAINAREN

BILA

Astelehera (17:00).

Haur zinema.

Leidor, Tolosa.

IRURA

TAILERAK

10:00. Haurren sukaldaritzarria, 5 eta 6 urte bitartekoentzat.

11:00. Komikigintza Gaztelekuko gazteentzat.

15:00. Eguberrieta sukaldari ikastaroa helduentzat.

15:30. Sastarraineko ukuilura irteera, Lehen Hezkuntza lehen mailatik bosgarren mailako ikasleentzat.

TOLOSA

HAURREI ZUZENDUTAKO

EKIMENAK

Doako puzgarriak eta haur parkea, Zerkausian, 2-8 urte bitarteko haurrentzat.

09:30-12:30. Hariak mugituz tailerra Topic zentroan, 8 urtetik gorako haurrentzat

10:00-13:00. Make it tailerra BOX.An, 10-16 urte bitarteko gaztetxoentzat.

17:00. Zipi eta Zape kapitainaren bila, Leidor aretoan.

BONBERENEAREN

URTEURRENA

11:00. Futbol partida jokatuko da.

16:00. Saskibaloa 2x2a.

MERKATU TXIKIA

10:00-13:00 eta 17:00-20:00.

Laskorain ikastolak urtero antolatzen duen Merkata Txikia izango da.

IBARRA

TXOTXONGILOAK

17:00. Nahia eta Neo: Ezusteko bisita. Rosa Martinezen eskuistik txotxongilo emanaldia. 3 urtetik gorako haurrentzat. Kultur etxeen.

 Plaza Etxeberri JATETXEA

 GABONETAKO
Oporrak
Abenduak 24tik
Urtarrilak 8 arte (BIAK BARNE)

Urtarrilak 9, astelehena, berriro gure jaki goxoekin zuen gorputza goxatzeko prest izango gaituzue

Zorionak eta urte berri ON !!!

www.plazaetxeberri.eus en gaitzu

Aurtengoari amaiera

UNAI MENDIZABAL
HARITUZ-EKO KIDEA

Emakumeen odolez zenbat aldiz da lurra bustia?
Barrote artetik egun zenbatek miresten du eguzkia?
Hesi artean etorkinak ta Etxe Zurian piztia...
Zuri beltzean nahiz ta ikusi doanaren argazkia txarra ez denez guztia ilusio ta itxaropenez bete bilhotz amestia eta ahalik ondoen hasi bi mila ta hamazazpia

Doinua
Bizkorra ez naiz baina badaukat

Milioikadak

28

Esaera zaharrak dioen bezala, jokoa ez da errenta. Hala ere, gutako askori geroz eta gehiago gustatzen zaigu jokatzea. Atzoko egunean ere guztiaj adi-adi jarriko gineng telebistako pantailari begira, gure zenbakia eskuetan genituelarik. Hori da loteriak sortzen duen «ilusioa». Milioika biztanle, beren zenbakia, saridunen artean esateko zain, milioika euro irabazi. Hori guztia, gero diru horrekin zer egingo duten ez dakitenean.

Loteriaren istorio honen, ordea, badu atzetik bere irudi faltsua. Hain zuzen, hilabete lehenago inguru, telebistan ia bost minutuko iragarkia ikusi ahal izaten da. Gainera, ez nolanahikoa. Aurtengoan, emozioaren bila joan dira. Bai, badakit. Urtero gauza bera egiten dute. Hala ere, amona gaixoaren irudiarekin jokatu dute, nahita istorio triste bat kontatu nahi zuten ikusleari produktua saltzeko, baina gehiegizkoa dela iruditzen zait.

Azkenean, betiko kontua izaten da; ikusleek (eta ikusleak ez direnek) beti

jokatuko dutelako, ez dutelako arazorik izango beren aurrezkiak xahutu eta laurogeita hemeretzi mila bederatziehun eta laurogeita hemeretzi zenbakien artean, eskuetan bakarra dutelarik, saritua beraiena izango dela sinestarazteko. Baina, gero horrela esaten omen da. Saririk handiena, elkarbanatzea da. Noski baietz! Ia erdia ogasun publikoarentzako da eta! Hori bai dela elkarbanatzea.

Eta elkarbanatze honi buruz, baloiari ostikoak ematen dabiltzan horiei

JOSU ARTUTXA
IKUS-ENTZUNEZKO
KOMUNIKAZIOKO
IKASLEA

ere jakinarazi behar zaie. Futbolari askok zor diotelako dirua. Baina, zuek jada jakinaren gainean egongo zarete, horri buruz asko hitz egin delako. Okerrena, ordea, ez da ez ordaintzea. Okerrena, albistea atera zenetik, jokalari horiek inolako adierazpenik egin ez dutela da. Eta tartean da gainera, herriko seme «kuttuna». Ezta hala Xabier? Ea ba zuetako askok ere (zorionez) gaurko egunean diru kantitate handia irabazi, eta noski, zor diozuen. Zorionak atzoko irabazleei eta ondo pasa Gabonetako oporrak!

**Baina, gero horrela
esaten omen da.
Saririk handiena,
elkarbanatzea da. Noski
baietz! Ia erdia ogasun
publikoarentzako da eta!
Hori bai dela
elkarbanatzea**

KOMIKIA JOSEBA ANTJUSTEGIETXARTE

Oalentzero eta Mari Domingirentzat

Kaixo Oalentzero eta Mari Domingi, aspaldiko. Aurtengoan ere iritsi zaigu urte sasoi magikoa eta aspaldian ez bezala, aurten zuei idazteko beharra sentitu dut. Gogoan al duzue azkena idatzitako kartan eskatu nizuen Barbie-a? Non lako txapa eman nuen? Ba oraindik ere gelako apalean daukat gordea, nahiz eta fuxia koloreko soinekoa erabat saretu den.

Garai haitatik hona gauza asko aldatu zaizkit. Jadanik ez naiz inozentzia betetako neska hura; emakume sentitzen naizela esan dezaket, nahiz eta inguruko batzuen utez oraindik ere gaztetxo izan. Lanean ere hasi naiz. Batzuen utez goiz xamar; oraindik ikasketekin jarraitzeko adinean omen nago, baina amonaren iritziz garaia ba omen nuen. Jende, toki, gauza, gertaera... asko eta ezberdinak gertatu zaizkit, batzuk onak eta besteak ez hain onak, baina denek balio izan didate sentitzen naizen emakume hau izateko.

Eguberrieta, edo gure kasuan hobeto esanda bizitzako loterian ere tokatu zaigu saria. Bainan tamalez datoaren uda aldera arte ezin dugu xanpai-

narekin ospatu. Orduan amaituko baita sari izan dugun amets gaiztoa.

13 lagunetako bat minbizia aurkitu zioten orain bi hilabete. Hau jakitearekin batera, amorruz eta malkoei ezin eutsiz, galderaz bete zen nire burua: «Honi nork eman dio baimena geure bizitzetan sartzeko? Ez al diote irakatsi atea jo eta baimena esku tu behar dela inoren etxeen sartzeko? Orain zer egin behar dugu guk? Inon ez digute irakatsi nola jokatu horrelakoeitan». Laguna ikustearekin batera ordea, segituan uxatu ditut kezka, ikara eta antzeko sentsazio hauek. Indar positiboz beteta irteten da kalerbera, beti irribarrea aurpegian duela eta hau da guri ere aurrera jarraitzeko indarrez mantentzen gaituena.

Hau kontatuta bikote, hona hemen nire aurtengo eskaera: indarrez eta alaitasunez betetako ontzi bat. Gaixotasunak irauten duen bitartean noizbait halakorik faltako balitzagu, bertatik edan eta suspertu ahal izateko.

Besterik gabe, hemen amaitzen dut aurtengoa; udan ireki behar dugu xanpain botila freskatzen jartzera goaz!

MIREIA GARAIBURU
HEZITZAILEA

13 lagunetako bat minbizia aurkitu zioten orain bi hilabete. Hau jakitearekin batera, amorruz eta malkoei ezin eutsiz, galderaz bete zen nire burua

EGURALDIA

OSTIRALA

Eguraldi lasaia bueltan izango dugu, hego-mendebaldeko haizea bueltatuko zaigu eta temperatura epela izango dugu (15-16 gradu). Zeruari dagokionez aitzakia gutxi izango du, eguneko erdiko orduetan eta azken orduan bat-

**IKER
IBARLUZEA**
EGURALDI
MUTILA

Haizea hego-mendebaldetik joko du. Goizean eta eguerdi aldera bitarte hodei dezente izango dira, zaparrada txikiren bat ere ezin da bantzertu, xirimiri apurtxo bat. Goizean ezatsegin sammarrra gera daiteke eguraldia. Eguerdirako erabat atertuko du. Arratsaldean ostarteak geroz eta zabalagoak izango dira. Eguna eguraldi politarekin amaituko dugu.

30

IGANDEA

Eguraldi egonkorra, ipar-ekialdeko haizea izango dugu. Zeruan hodei batzuk ikusiko ditugu, erdi eta goi mailako hodeiak izango dira. Temperatura berriro oso atsegina izango da. Oso eguraldi polita izango dugu Eguberri eguneko. Benetan aprobetxatzeko moduko eguraldia izango da.

ASTELEHENA

Ipar-ekialdeko haizearekin hasiera emango diogu asteari. Goietan aire hotza sartuko zaigu, temperaturak behera egingo du. Goiza oso hotza izango da (-4 gradu). Zeruak aitzakia gutxi utzik du, hodeiak izango dira baina aitzakiarik gutxi eguzkiarentzat.

OSTIRALA
23

IGANDEA
25

LARUNBATA
24

ASTELEHENA
26

ZORION AGURRAK

Urtebetzeak, urrezko
ezteiak, ezkontzak,
jaloberriak...

943 65 56 95

ataria@ataria.eus

San Esteban 20

Tolosa

**Argazkia bi egun lehenago
ekarri mesedez**

FARMAZIAK

ABENDUAK 23, OSTIRALA

TOLOSA

Eguneko. Bengoetxea Alestaran, E.
Kale Nagusia, 7.
Telefona: 943 67 06 48.

ABENDUAK 24, LARUNBATA

TOLOSA

Eguneko. Azpiroz Galarza, L.
Amaroz auzunea, 9.
Telefona: 943 67 5118.

ABENDUAK 25, IGANDEA

IBARRA

Eguneko. Mujika Martinez, E.
Euskal Herria, 3.
Telefona: 943 67 09 15.

ABENDUAK 26, ASTELEHENA

IBARRA

Eguneko. Lejeune Maset, L.
Euskal Herria, 24.
Telefona: 943 67 32 74.

EGUNERO GAUEKO GUARDIAKO FARMAZIA:

TOLOSA • Morant, R.
Zabalarraga Lorategiak, 1.
Tel: 943 67 38 49.

ATARIA IRRATIA

OSTIRALA

09:00. Pasahitza magazina.

Iker Ibarluzearen eskutik eguraldia, solasaldi politikoa. Joxemari Iturralde *Kale kantoitik*, Tolosaldea Garatzen, Tolosako azokari eskainitako tarte, eta lehiaketaren atala (deitu 943 698 038ra edo whatsapp mezua bidali 687 410 033ra 10:45etik 10:55era), aste honetako saria Tolosako azokako produktuekin osatutako saskia. Eta saioa amaitzeko eguneko musika proposamena.

11:00. Hamaketakoa. Gure eskualdeari begirada: Gaurkoan, Tolosa.

12:00. Entzuteko Jaiok musika saioa.

16:00. Zebrabidea.

18:00. Goizeko saioak utzitako onena.

20:00. Kantzagora musika saioa.

Tolosaldeko musikarien proposamenekin osaturiko saioa.

LARUNBATA

10:00. Asteak utzitako onena.

12:00. Hauspo artean. Ander Malbadik gidatutako trikiti saioa.

Ondoren. Trikitia.

14:00. (H)ari naizela.

Imanol Artolak gidatutako bertso saloa.

16:00. Entzuteko Jaiok.

18:00. Entzuteko Jaiok.

IGANDEA

10:00. Asteak utzitako onena.

16:00. Entzuteko Jaiok.

17:00. Kantzagora.

Eskualdeko musikarien proposamenak.

18:00. Entzuteko Jaiok.

ASTELEHENA

Urteko elkarrizketa eta solasaldien aukeraketa eta euskal musika.

zozketak

Atarikideentzat **sorta dugu**

**Rafa
Gorrotxategi**
Teila mixtoak eta
ron eta
mahaspadun
trufa beltzezko
turroia

Zozketetan parte hartzeko **ASTEAKENA 13:00ak arte: 943 65 56 95** edo www.ataria.eus

Atarikideentzat **3 sarrera pare** ditugu

PILOTA JAIALDIA

Urtarrilak 2, astelehenena
16:30ean, Tolosako Beotibarren

Binaka
Dario - Erostabarre
Elordi - Irusta

EPELen Eskuz Binakako
Txapelketa
Finalaurdenak
Olaizola II - Untoria
Artola - Albisu

Binaka
Retegi BI - Martinez
Errandonea - Tolosa

ROUTE 33 GOURMET
www.hogeitahamahiru.com
 Bazurka industrialdea, 1. zokia
 20260 Alegia • Tel.: 943 698 604

**GOURMET OKINDEGIA
GOXOTEGIA KAFETEGIA MUSEOA**

Bazurka industrialdea • ALEGIA

SHUYANA

EDERGINTZA

Tolosa&Co
txartelarekin ordaindu
hiru hilabetetan
interesik gabe

Edertasuna eta ongizatea oparitu itzazu

**Itzali adimena eta
piztu zentzumenak**

Erlaxazio mundua deskubritu ezazu
gogoan izango dituzun masajeekin

Aprobetxatu itzazu gure promozioak kosmetikoetan

ARTDECO

Aukeratu gure dendaran oparia eta
jasotzen duenak ez zaitu inoiz ahaztuko

ESTETIKA: Eskolapioetako Lorategiak 3, 1A. • Tel.: 943 675 489

KOSMETIKA: Korreo kalea 1. • Tel.: 943 671 468

TOLOSA

www.shuyana.com

Sustapena Abenduak 9 - Urtarrilak 5

izarrez beteriko gabonak

Tributo a Fito & Fitipaldis

Bualá
Lauroba

Mago Eriz

Dirt, jump-trial

Baobas

Kantu kolore

DJ Josu

Deabru beltzak

Zapatos en el aire

Musika, magia eta espektakuluen izarrek beteko dituzte Tolosako kaleak

ETA GAINERAKO

6.000 € saritan

100€ko 60 erosketa txeke

Tolosa
&Co